

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25CoCsp/10/2024
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4121206354
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 10. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Soňa Vacková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4121206354.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Vackovej a sudkýň JUDr. Lýdie Gálisovej a JUDr. Márie Malíkovej v spore žalobcu: A. B., nar. XX.XX.XXXX, bytom C. XXX/X, XXX XX D., zastúpeného: Beňo & partners advokátska kancelária, s.r.o., so sídlom Nám. sv. Egídia 93, 058 01 Poprad, IČO: 44 250 029, proti žalovanému: Allianz - Slovenská poisťovňa, a.s., so sídlom Pribinova 19, 811 09 Bratislava, IČO: 00 151 700, o zaplatenie sumy 37 061,95 eura s príslušenstvom, o odvolaní žalovaného a o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nitra zo dňa 29. apríla 2024 č.k. 12Csp/102/2021-324, takto

rozhodol:

Odvolačný súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

Žiadna zo strán nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. V danej veci sa žalobca pôvodne domáhal voči žalovanému zaplatenia sumy 25 553 eur titulom sťaženia spoločenského uplatnenia spolu s úrokom z omeškania vo výške 5 % ročne od 26.05.2021 (deň podania žaloby) do zaplatenia a náhrady trov konania. Podaním zo dňa 01.06.2021 si žalobca od žalovaného uplatnil aj nárok na zaplatenie sumy 1 965,60 eura ako náhradu za bolestné. Spolu si tak uplatňoval zaplatenie sumy 27 518,60 eura s príslušenstvom. Súd prvej inštancie vo veci prvýkrát rozhodol rozsudkom zo dňa 31. januára 2022 č.k. 12Csp/102/2021-103 tak, že žalobu zamietol a žalovanému náhradu trov konania voči žalobcovi nepriznal. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Nitre uznesením zo dňa 22. februára 2023 č.k. 25CoCsp/20/2022-144 napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie. Súd prvej inštancie uznesením zo dňa 14. septembra 2023 č.k. 12Csp/102/2021-266 pripustil zmenu žaloby v nasledovnom znení: I. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 19 546,80 eura s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi z titulu bolestného sumu 17 515,15 eura s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 1 965,60 eura od 26.05.2021 do zaplatenia, zo sumy 15 549,55 eura od 24.7.2023 do zaplatenia, a to všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. III. Súd konanie v časti o zaplatenie sumy 6 006,20 eura uplatňovanej titulom sťaženia spoločenského uplatnenia zastavuje. Predmetom konania tak bola suma 19 546,80 eura ako náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia a sumy 17 515,05 eura ako náhrada za bolesť, spolu suma 37 061,95 eura.

2.1. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 9 773,40 eura s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Výrokom II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu bolestného sumu 163,80 eura s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo

zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok III.). Žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnej výške, ktorú je povinný zaplatiť žalovaný s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (výrok IV.). Súdnemu lekárovi - znalcovi MUDr. Rastislavovi Rozborilovi, PhD., MPH, Golianova 14, Nitra priznal znalečné v rozsahu 100 % voči žalovanému (výrok V.). Svoje rozhodnutie právne zdôvodnil ustanoveniami § 427 ods. 1, 2, § 428, § 441, § 100 ods. 1, 2, § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, § 4 ods. 2 písm. a), § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, § 3 ods. 1, 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia.

2.2. Zaoberal sa námietkou premlčania nároku na bolestné vo výške 15 549,55 eura. Konštatoval, že žalobca sa o škodu dozvedel po ukončení liečenia dňa 18.06.2019, a o presnej výške škody sa dozvedel dňa 30.10.2019, kedy bol vyhotovený lekársky posudok MUDr. Princa o bolestnom. K nehode došlo dňa 27.05.2016, kedy žalobca už musel vedieť, kto viedol osobné motorové vozidlo, ktorým mu boli spôsobené zranenia, 28.05.2016 sám vypovedal vo veci ako svedok. Nárok na bolestné vo výške 15 549,55 eura si uplatnil dňa 24.07.2023. Dospel k záveru, že nárok žalobcu na bolestné vo výške 15 549,55 eura je premlčaný, pretože bol na súde uplatnený po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty, ktorej začala plynúť od ukončenia liečenia 18.06.2019, kedy žalobca už vedel, že mu škoda vznikla a kto za ňu zodpovedá, a uplynula mu 18.06.2021, pričom návrh na súd bol podaný až dňa 24.07.2023. Nestotožnil sa s námietkou žalobcu, že došlo k spočívaniu premlčacej lehoty, ustanovenie § 112 OZ sa nedá na tento prípad aplikovať, pretože neexistovala žiadna právna prekážka, ktorá by žalobcovi bránila podať návrh na súd. Nestotožnil sa ani s tvrdením žalobcu, že pôvodne bola žalovaná suma 25 553 eur a je jedno v akom pomere sú jej jednotlivé zložky, keďže predmetom žaloby nie je nárok na bolestné a SSU, ale nárok na náhradu škody na zdraví. Uviedol, že nárok na bolestné a nárok na SSU treba považovať za samostatné zložky nároku na náhradu škody na zdraví, ktoré síce spolu súvisia, avšak posudzujú sa odlišne a samostatne. Oba druhy odškodnenia sú náhradou tzv. nemateriálnej ujmy a majú slúžiť na vyrovnanie prežitých utrpení, strastí a obmedzovania v živote. Odškodnenie za bolesť patrí za vytrpenú bolesť, ktorú poškodený cíti pri samotnom úraze, ako aj pri liečení a po ňom. Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia má vo svojej podstate predstavovať náhradu za preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre život a životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb, vylúčenie či obmedzenie jeho účasti na plnom osobnom, rodinnom, spoločenskom a športovom živote, sťaženie alebo znemožnenie výkonu či voľby povolania, voľby životného partnera, založenia rodiny a podobne. K zvyšnej časti uplatneného bolestného za 90 bodov po 21,84 eura spolu vo výške 1 965,60 eura, uviedol, že z vykonaného dokazovania vyplynulo, že uvedené bodové hodnotenie (90 bodov) nebolo správne. V priebehu konania MUDr. Princ korigoval svoje stanovisko a uviedol, že správne má byť bolestné ohodnotených 15 bodmi po 21,84 eura spolu 327,60 eura.

2.3. K nároku za sťaženie spoločenského uplatnenia konštatoval, že žalobca by mal nárok na zaplatenie sumy 19 546,80 eura na základe lekárskeho posudku MUDr. Princa, ktorý sťaženie spoločenského uplatnenia ohodnotil 895 bodmi po 21,84 eura. Námietky žalovaného voči niektorým položkám SSU sa premietli sa do čiastočného späťvzatia žaloby vo výške 6 006,20 eura a žalovaný voči zvyšným ohodnoteným jednotlivým položkám SSU už výhrady nemal.

2.4. S poukazom na rozhodnutie odvolacieho súdu a viazaný jeho vysloveným právnym názorom sa zaoberal otázkou zodpovednosti žalovaného, resp. jeho poistenca za škodu spôsobenú žalobcovi pri dopravnej nehode podľa § 427 ods. 1 OZ, a prípadnou liberáciou podľa § 428 OZ, resp. spoluzavinením, prípadne výlučným zavinením dopravnej nehody samotným žalobcom podľa § 441 OZ. Dospel k záveru, že zodpovednosť za škodu spôsobenú prevádzkou dopravných prostriedkov je založená na princípe objektívnej zodpovednosti bez ohľadu na zavinenie. Za škodu na zdraví poškodenému zodpovedá poistený prevádzateľ a vodič motorového vozidla, ktorým bola škoda spôsobená. Nároky poškodeného na náhradu škody na zdraví sú kryté povinným zmluvným poistením zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Priamy nárok voči poisťovni je daný podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. Žalovaný by sa zodpovednosti mohol zbaviť, ak by preukázal, že škodovej udalosti nebolo možné zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno od neho požadovať, čím rozumie všetka možná starostlivosť prichádzajúca do úvahy so zreteľom na stav vedy a techniky, ktorú možno požadovať od ktoréhokoľvek prevádzateľa. Vykonaným dokazovaním mal preukázané, že nárok žalobcu podľa zákona č. 437/2004 Z.z. je daný, spornou v konaní bola otázka miery zodpovednosti za vznik škody. Dospel k záveru, že musí vziať do úvahy aj zodpovednosť žalobcu, keďže z jeho strany došlo k takému správaniu, ktoré zakladalo možnosť zníženia náhrady bolestného a SSÚ z dôvodu spoluviny. Čo sa týka porušenia povinnosti žalobcu poukázal na znalecký posudok č.105/2019 a dodatok k znaleckému posudku č. 27/2020 znalca Ing. Josefa Veverku, ktorého závery žalobca nerozporoval, a podľa ktorého technickou príčinou vzniku nehodového deja bolo konanie poškodeného žalobcu, ktorý sa nachádzal

na príjazdovej komunikácii v polohe kedy ho vodička doprava odbočujúceho vozidla nemala možnosť vidieť a nereagoval na vozidlo odbočujúce doprava na príjazdovú komunikáciu, minimálne spôsobom, ktorý by umožnil vodičke odbočujúceho vozidla ho vidieť. Ďalej spoluzavinenie žalobcu na vzniku nehody videl aj v požití alkoholu žalobcom. Poukázal na odborné vyjadrenie MUDr. Rastislava Rozborila, podľa ktorého dňa 27.5.2019 o 19.23 hod. bola u žalobcu vykonaná dychová skúška s výsledkom 0,68 mg/l etanolu, prepočítaním 1,428 g/kg /promile/ etanolu v krvi. Podľa prepočtu o 16.10 hod. by bola hladina alkoholu v krvi žalobcu 1,814 g/kg po 2,067 g/kg, pričom ide o orientačné koncentrácie. Je to stredný stupeň opitosti, kedy pozornosť je výrazne znížená, telesné výkony na mozgové podnety sú zreteľne spomalené, chôdza je neistá až tackavá. Dospel k záveru, že žalobca ako poškodený tým, že vytvoril vodičovi prekážku náhlu a bol pod vplyvom alkoholu, porušil generálnu prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka, čo bolo jednou z príčin vzniku škody. Mieru spoluzodpovednosti žalobcu na vzniku škody vyhodnotil v rozsahu 50 %, pretože sám žalobca vznik škody zaviniel podstatným spôsobom, v porovnaní so zavinením vodiča vozidla, a nebolo možné priznať mu plnú výšku náhrady bolestného a SSÚ. Krátenie týchto náhrad o 50 percent považoval za zodpovedajúce závažnosti porušenia povinnosti žalobcu. Pri posúdení miery spoluzavinenia vzal do úvahy komplexné závery znaleckého posudku Ing. Veverku a odborného vyjadrenia MUDr. Rozborila. S poukazom na uvedené skutočnosti, bodové ohodnotenie a spoluzavinenie žalobcu, priznal žalobcovi nárok na náhradu SSÚ vo výške 9 773,40 eura (50% zo sumy 19 546,80 eura) a nárok na bolestné vo výške 163,80 eura (50 % zo sumy 327,60 eura) spolu s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia. Uplatnenú výšku úrokov z omeškania vyhodnotil v súlade s nariadením vlády č. 87/1995 Z.z. a počiatok omeškania bol deň doručenia žaloby na súd, kedy už bol žalovaný v omeškani s plnením. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol, uplatnené bolestné vo výške 15 499,55 eura pre vznesenú námietku premĺčania, bolestné vo výške 1 638 eur pre nesprávne bodové hodnotenie, keďže žalobca nemal na rok na hodnotenie 90 bodov, ale len 15 bodov, čomu zodpovedá suma 327,60 eura, sumu 327,60 eura pre spoluvinu žalobcu zamietol v časti 163,80 eura. Zamietol aj náhradu za SSU v rozsahu 9 773,40 eura pre 50 % spoluzavinenie žalobcu.

2.5. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP tak, že žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnej výške, nakoľko vo veci mal žalobca úspech čo do základu nároku. Poukázal na § 257 CSP a uviedol, že v konaní neboli zistené žiadne výnimočné okolnosti, dôvody hodné osobitného zreteľa, okolnosti danej veci a strán sporu. Podľa § 262 ods. 1 CSP rozhodol o nároku na náhradu trov konania s tým, že o výške trov bude rozhodovať samostatným uznesením vyšší súdny úradník (§ 261 ods. 2 CSP). Konštatoval, že v prejednávanej spore záviselo rozhodnutie od znaleckého posudku, resp. lekárskeho posudku o bolestnom a SSU. CSP nevylučuje osobitný režim posudzovania úspechu v konaní a nárokov na náhradu trov v prípadoch, keď výška plnenia závisela od znaleckého posudku alebo úvahy súdu, a to z hľadiska výsledku v zásade zhodne, ako podľa doterajšej úpravy. Poukázal na nález Ústavného súdu SR sp.zn. II. ÚS 399/2019.

2.6. Súdnemu lekárovi, znalcovi MUDr. Rastislavovi Rozborilovi, PhD., MPH, Golianova 14, Nitra, súd prvej inštancie priznal nárok na znalečné v rozsahu 100 % proti žalovanému ako neúspešnej strane sporu. O samotnej výške náhrady trov dôkazu rozhodne osobitným výrokom v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí (§ 262 ods. 1 CSP). Osobitný výrok považoval za potrebný z dôvodu prehľadnosti, ale aj z dôvodu možnosti podania opravných prostriedkov. Uviedol, že znalcovi bola priznaná odmena vo výške 285,80 eura, a žalovaný zaplatil preddavok na trovy znaleckého dokazovania vo výške 250 eur, preto je potrebné rozhodnúť ešte o zvyšku odmeny.

3.1. Žalovaný podal v zákonnej lehote odvolanie voči výrokom I., II., IV. a V. a navrhoval, aby odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch zmenil tak, že I. Žalobu v časti nároku titulom sťaženia spoločenského uplatnenia v sume 9 773,40 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia zamietla. II. žalobu v časti nároku bolestného v sume 163,80 eura s 5% úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia zamietla. IV. Priznáva náhradu trov konania žalovanému v rozsahu 100%.

V. Priznáva súdnemu lekárovi-znalcovi MUDr. Rastislavovi Rozborilovi, PhD, MPH, Golianova 14 , Nitra, znalečné v rozsahu 100% voči žalobcovi. Dôvodil ustanoveniami § 365 ods. 1 CSP písm. b), že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, § 365 ods. 1 písm. f), že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, a § 365 ods. 1 písm. h), že rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

3.2. Namietal voči záveru súdu prvej inštancie, podľa ktorého vodič motorového vozidla, ak by vynaložil všetko možné úsilie, mohol zabrániť dopravnej nehode, a teda nemôže sa zbaviť svojej objektívnej

zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a tiež, že s poukazom na vyslovený právny názor odvolacieho súdu, nepripadá do úvahy ustanovenie 441 OZ. Tvrdil, že uvedený záver nemá oporu vo vykonanom dokazovaní. Poukázal na závery znaleckého posudku Ing. Veverku č.105/2019 a jeho dodatku k ZP č. 27/2020 a tvrdil, že z nich je možné vyvodiť, že ak vodička po celý čas odbočovania doprava nemala možnosť vidieť poškodeného v popísanej kľúčovej polohe na pravom okraji príjazdovej komunikácie a z technického hľadiska preto nemala možnosť vzniku nehodového deja zabrániť, za tých istých okolností by škodu nedokázal zabrániť žiadny iný vodič či prevádzateľ. Zdôraznil, že poškodený žalobca vodičke podľa znalca Ing. Veverku vytvoril prekážku náhlu, za ktorých okolností je nemožnosť odvrátiť dopravnú nehodu objektívna aj pre iného vodiča a prevádzateľa. Poukázal na § 428 OZ. Tvrdil, že škoda vznikla v súvislosti s osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, avšak podstatným spôsobom sa na jej vzniku podieľali tzv. vonkajšie okolnosti, ktoré spočívali jednak v správaní sa poškodeného, ktorý bol pod vplyvom alkoholu, iné okolnosti (hluk spôsobený pílením dreva u susedov, otvorená brána, druh vykonávanej práce poškodeným). Tieto vonkajšie okolnosti nie sú v žiadnom vzťahu ani nesúvisia s osobitnou povahou prevádzky predmetného motorového vozidla a nemôžu zaťažovať vodičku a prevádzateľku vozidla. Poukázal na rozsudok NS SR sp.zn. 4Cdo/197/2022 zo dňa 22.02.2024.

3.3. Namietal voči posúdeniu spoluviny poškodeného vo výške 50 %. Tvrdil, že z dokazovania vyplýva, že konanie žalobcu a jeho reakcie boli v čase nehody významne ovplyvnené pozitívnym alkoholom. Žalobca nedodržiaval bežnú opatrnosť a vykonával prácu kľáčiac na príjazdovej komunikácii pri otvorenej bráne, na mieste, kde vedel, že môže prísť k ohrozeniu jeho života a zdravia, keďže vypovedal, že vedel, že tam počas dňa chodili autá. Napriek tomu žiadnym spôsobom na seba neupozornil, čím vodičke vytvoril náhlu prekážku, pričom vodička nevedela, že v ten deň bude žalobca u nich pracovať. Tieto okolnosti odôvodňujú záver, že škodu si žalobca spôsobil výlučne svojím zavinením, čo má za následok zbavenie zodpovednosti vodičky a prevádzateľky v celom rozsahu v zmysle § 441 OZ a nie je už potrebné skúmať podmienky liberácie vodiča v zmysle § 428 OZ. Opätovne poukázal na rozsudok NS SR 4Cdo/197/2022.

3.4. Považoval za nesprávne a nepreskúmateľné rozhodnutie súdu prvej inštancie v časti priznaného úroku u omeškania z istiny, keďže ho v rozsudku nezdôvodnil. Uplatnený úrok z omeškania namietal v priebehu celého konania z dôvodu, že nároky uplatnené v žalobe 26.05.2021 neboli uplatnené u neho. Žalobca si u neho uplatnil len bolestné v počte 767,5 bodov vo výške 15 550 eur, ktoré mu bolo odmietnuté vzhľadom k výsledkom vyšetrovania v trestnom konaní. Následne si tento nárok na náhradu bolestného uplatnil aj v tomto súdnom konaní poslednou zmenou žaloby zo dňa 24.07.2023 vo výške 15 549,55 eura, ale v tejto časti súd žalobu zamietol. Poukázal na argumentáciu uvedenú vo vyjadrení k žalobe z 23.06.2021.

3.5. Namietal voči výroku o trovách konania. Hoci súd prvej inštancie v bode 18. odkázal na § 255 ods. 1 CSP, uvedené ustanovenie na danú vec neaplikoval. Tvrdil, že žalobca nebol úspešnejšou stranou v konaní, keďže v sume 6 006,20 eura došlo k späťvzatiu žaloby, v časti bolestného 15 549,55 eura a v sume 1 965,60 eura bola žaloba zamietnutá. Zamietnutý bol tiež nárok žalobcu titulom SSU v rozsahu 50 % spoluviny v sume 9 773,40 eura. Spolu tak bola žaloba zastavená resp. zamietnutá v sume 33 130,95 eura a žalobca bol úspešný len v časti 9 937,20 eura. Súd prvej inštancie rozhodoval o nárokoch na základe žalobcom predložených lekárskeho posudkov, na výšku SSU a bolestného nebolo potrebné nariadiť znalecké dokazovanie a výška plnenia nezávisela od úvahy súdu. Preto bol úspešnejšou stranou v konaní a malo mu byť priznané právo na náhradu trov konania. Nesúhlasil ani s rozhodnutím o znalečnom, lebo súd prvej inštancie sa pri ňom neriadil pomerom úspechu strán vo veci a tento nesprávne posúdil. Odborné vyjadrenie znalca MUDr. Rozborila neriešilo výšku plnenia.

4.1. Žalobca podal v zákonnej lehote odvolanie voči výroku III. a žiadal, aby odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobe vyhovie aj v zostávajúcej časti. Dôvodil ustanoveniami § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP.

4.2. Tvrdil, že súd prvej inštancie v rozsudku neuviedol dátum, ku ktorému má byť nárok žalobcu premlčaný, ani či má ísť o subjektívnu, alebo objektívnu premlčaciu lehotu. Preto sa domnieval, že má ísť o lehotu subjektívnu, ktorá mala začať plynúť dňa 30.10.2019 (vypracovanie znaleckého posudku) a skončiť dňa 30.10.2021. Tvrdil, že do 30.01.2021 bola žalobou uplatnená suma 27 518,60 eura a minimálne v tejto časti nárok premlčaný byť nemôže. Za zásadné považoval, že predmetom žaloby nebol osobitný nárok na bolestné a osobitný nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia, ale nárok na náhradu škody na zdraví s dvoma zložkami. Zmena odôvodnenia výšky škody na zdraví a zmena vzájomného pomeru bolestného a SSÚ, bola len skutkovým odôvodnením a nakoľko vyplýva z dokazovania, môže sa na konci konania javiť inak ako na jeho začiatku. Premlčacia lehota sa však celkom určite premlčuje už podaním žaloby na konkrétnu sumu. Od žalobcu nemožno požadovať, aby

v premlčacej lehote svoj nárok správne kvalifikoval z lekárskeho hľadiska. To je extenzívny formalizmus odopierajúci právo na súdnu ochranu. Za tejto situácie súd prvej inštancie nemohol žalobu sčasti zamietnuť z dôvodu premlčania.

4.3. Po poslednom rozhodnutí odvolacieho súdu sa preukázalo, že hladina alkoholu v krvi zodpovedala stupňu strednej opitosti, nebolo nijako preukázané, že táto skutočnosť akokoľvek prispela k vzniku škody. Znalec tento stav popísal všeobecne tak, že ide o zníženú schopnosť motoriky. Žalobca však nekráčal, nestál ani nespadol, pred nehodou kľučal trhajúc burinu. Vytváral úplne pasívny objekt. Znížené motorické schopnosti teda nemali žiadny vplyv na jeho zrazenie autom. Navyše nekráčal na cestnej komunikácii. Tvrdil, že zákon o premávke na cestných komunikáciách sa na tento prípad nevzťahuje, rovnako ani pojem „vytvorenie náhlej prekážky“ v zákone upravený. Kľučal na pozemku pri rodinnom dome patriacom vodičke auta, ale nie bezdôvodne, ale preto lebo vytrhával burinu, ktorá činnosť sa inak robiť nedá. Navyše na pokyn majiteľky pozemku, ktorá bola zároveň vodičkou auta. Navyše nevykonával žiadnu sofistikovanú činnosť, pri ktorej po požití alkoholu hrozila ujma na zdraví, či už jemu, alebo iným osobám. Požívanie alkoholu pri tejto práci je úplne akceptovateľné vzhľadom na minimálne hroziace riziká vyplývajúce zo zníženej motoriky. Ani nevykonával prácu ako zamestnanec, išlo o neformálnu výpomoc. Žiadny právny predpis, zmluva, ani princípy generálnej prevencie mu nezakazovali piť alkohol pri trhaní buriny. Pri svojej činnosti logicky nemohol predpokladať príjazd iných áut, než vozidlo majiteľky pozemku, ktorá predsa pozemok poznala a vedela aj to, akú prácu žalobcovi zadala. Za týchto okolností sa jeho konanie jednoducho nedá hodnotiť ako neopatrné. Axioma, podľa ktorej každá osoba pod vplyvom alkoholu si za ujmu na zdraví môže sama, a že požitie alkoholu je vždy okolnosťou privodzujúcou spoluzavinenie, sú z právneho hľadiska nesprávne. Súd by nikdy nemal rezignovať na povinnosť zvažovať konkrétne okolnosti prípadu.

5.1. Žalovaný vo vyjadrení k odvolaciu žalobcu uviedol, že súd prvej inštancie v bode 14. zdôvodnil ako dospel k záveru o premlčaní časti nároku žalobcu a vymedzil subjektívnu premlčaciu lehotu, pričom doplnil, že pri náhrade škody na zdraví neplatí objektívna premlčacia doba (§ 106 ods. 2 OZ). Poukázal, že žaloba je zo dňa 26.05.2021 a prvý návrh na zmenu žaloby je zo dňa 01.06.2021, a tak určite nedošlo k uplatneniu nároku do 30.01.2021. Súhlasil, že nárok titulom SSU v sume 25 553 eur uplatnený na základe lekárskeho posudku o SSU B. E. E. zo dňa 27.04.2021 a nárok titulom bolestného v sume 1 965,60 eura uplatnený zmenou žaloby na základe lekárskeho posudku o bolestnom B. E. zo dňa 14.05.2021 boli na súde uplatnené pred uplynutím premlčacej lehoty. Avšak z vykonaného dokazovania vyplynulo, že nároky bolestné a SSU nie sú dôvodné v celej uplatnenej výške 27 518,60 eura (25553 a 1965,60) ale len v sume 19 546,80 eura pokiaľ ide o SSU a v sume 163,80 eura pokiaľ ide o bolestné. Žalobca mal posudok o bolestnom z 30.10.2019 k dispozícii už v čase podávania žaloby zo dňa 26.05.2021 a nič mu nebránilo uplatniť tento nárok v žalobe. Nejednalo sa o bolestné, ktoré mu vzniklo až po podaní žaloby a bolo hodnotené ako novo vytrpená bolesť. Nesúhlasil, že došlo k zmene odôvodnenia výšky škody na zdraví, ktorá je skutkovým odôvodnením žaloby. Poukázal na R 28/1970, uznesenie Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 25Cdo 2980/2017, rozhodnutia Krajského súdu v Trnave sp.zn. 11Co/397/2016, Krajského súdu v Nitre sp.zn. 5Co/3/2018, rozsudok Najvyššieho súdu ČR sp.zn. 25Cdo 3196/2010, uznesenie NS ČR 26Odo 910/2006, rozsudok NS ČR 25Cdo 874/2005, rozsudok NS ČR 25Cdo 2908/2008, rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 4Cdo/146/2008, sp.zn. 2Obdo/36/2010. Považoval námietku premlčania posúdenú správne.

5.2. Nesúhlasil s tvrdením, že znalec popísal stav žalobcu zodpovedajúci minimálne strednému stupňu opitosti všeobecne, a že ide len o zníženú schopnosť motoriky a že tieto znížené motorické schopnosti nemali žiaden vplyv na zrazenie žalobcu autom, pričom poukázal na bod 3 na str.5-6 Odborného vyjadrenia a tvrdil, že z neho vyplýva, že žalobca v tomto stave opitosti mal nielen zníženú motoriku ale aj výrazné postihnutie psychiky a sensoriky, výrazne zníženú pozornosť a spomalené telesné výkony na mozgové podnety a to bez ohľadu na to, v akej polohe sa nachádzal. Poukázal na výsluch žalobcu a tvrdil, že žalobca pracoval v kľaku na príjazdovej komunikácii k rodinnému domu a vedel, prípadne mohol vedieť, že tam prichádzajú aj motorové vozidlá, kvôli ktorým bola vstupná brána otvorená. Žalobca sa neodôvodnene spoliehal na to, že vodiči prichádzajúcich vozidiel ho musia vidieť. Že tomu tak v určitom úseku nie je, bolo preukázané v Znaleckom posudku a jeho Doplnku Ing. Veverku. Nie je pravdivé tvrdenie, že žalobca na pokyn majiteľky pozemku, ktorá bola vodičkou auta, vytrhával burinu, ktorá činnosť sa inak robiť nedá, robil tak na pokyn manželky vodičky, ktorá o tom nevedela. Žalobca si požitím alkoholu privodil stav, ktorý mal vplyv na jeho správanie, reakcie, čím sa vystavil riziku ohrozenia zdravia a života. Navrhoval odvolaním napadnutý III. výrok rozsudku, ako vecne správny, potvrdiť.

6. Žalobca vo vyjadrení k odvolaniu žalovaného uviedol, že prevádzateľ vozidla nezodpovedá za zavinenie, ale za následok. Je to objektívna zodpovednosť prevádzateľa a nie subjektívna zodpovednosť vodiča. Preto žalovaný nezodpovedá za škodu spôsobenú vodičkou vozidla, ale škodu spôsobenú prevádzkou vozidla. Argumentácia znaleckým posudkom z trestného konania, v ktorom znalec riešil subjektívnu zodpovednosť vodičky, je z hľadiska procesnej obrany žalovaného účelová. Zopakoval, že tzv. náhla prekážka je pojem zákona o cestnej premávke, ktorý sa na danú vec nedá aplikovať, nakoľko k nehode nedošlo na pozemnej komunikácii, ale na súkromnom pozemku. Upozornil, že vodičke vozidla bolo miesto nehody dôverne známe, nakoľko išlo o jej vlastný pozemok, žalobca vykonával svoju prácu na mieste nehody na základe pokynu majiteľky pozemku, vodička viedla vozidlo na miesto, na ktoré nemala absolútne žiadny výhľad, bol pasívnou prekážkou, do jazdnej dráhy vozidla nevstúpil, nevkrčil, nevbehol, ani nespadol. Ale v tomto konaní sa neposudzuje zavinenie vodičky, ale zavinenie žalobcu (liberačný dôvod), preto je rozhodujúce, aby súd posúdil, či za daných skutkových okolností žalovaný sa svojim správaním v podstatnej miere pričínil o vznik škody, o čom v odvolaní nenachádza ani jedna veta. Základným predpokladom a jediným objektívnej zodpovednosti za prevádzku motorového vozidla je to, aby bolo vozidlo v prevádzke, pod čím judikatúra a odborná literatúra rozumie minimálne naštartované vozidlo. O tom, že vozidlo bolo v pohybe vpred počas jazdy a prešlo po tele žalobcu nie je žiadnych pochyb a táto okolnosť je v konaní nesporná. Relevantnou obranou žalovaného, ktorou má zmysel za zaoberať, je teda len existencia liberačných dôvodov. Zopakoval svoju argumentáciu k požitiu alkoholu.

7. Žalovaný vo vyjadrení z 27.05.2024 poukázal na ustanovenia zákona č. 381/2001 Z.z. § 2 písm. f) a § 4 ods. 1, preto nesúhlasil s tvrdením žalobcu, že zákon o PZP nepozná poistenie vodiča. Existencia priameho nároku voči poisťovateľovi v zmysle § 15 zákona 381/2001 Z.z. nezakladá zodpovednosť poisťovateľa za škodu. Znalecký posudok Ing. Veverku neriešil subjektívnu zodpovednosť vodičky, ale riešil z technického hľadiska možnosť zabránenia vzniku nehodového deja vodičkou vozidla a poškodeným, posudzoval, či došlo k vytvoreniu náhlej prekážky a stanovil technickú príčinu vzniku dopravnej nehody. Uviedol, že považuje závery ZP a Doplnku k ZP Ing. Veverku za podstatné pre posúdenie nároku žalobcu, jeho spoluviny a posúdenie zbavenia sa zodpovednosti prevádzateľa. Zopakoval svoju argumentáciu k pojmu náhlej prekážky. Tvrdil, že nebolo preukázané, že by k nehodovému deju prispela takáto vnútorná okolnosť majúca pôvod v prevádzke vozidla (nebola zistená žiadna technická závada vozidla, nedošlo k zlyhaniu brzd a pod.). Nesúhlasil, že vodička viedla vozidlo na miesto, na ktoré nemala absolútne výhľad, ktorá skutočnosť zo ZP Ing. Veverku nevyplyva, znalec uviedol, že vodička nemala možnosť vidieť poškodeného v popísanej polohe (doplnil kľáčiacej). Ide na ťarchu žalobcu, ktorý v polohe v akej sa nachádzal bol pre vodičku neviditeľný, žiadnym spôsobom na prichádzajúce vozidlo nereagoval, na svoju prítomnosť na zemi neupozornil a zanedbal tak primeranú mieru opatrnosti, ktorú je možné od dospelého človeka požadovať v takejto situácii, keď vedel, akú prácu a kde vykonáva, navyše v stave zodpovedajúcom strednému stupňu opitosti. Zhrnul, že okolnosti na strane poškodeného vrátane možnosti zabrániť vzniku škody odôvodňujú záver, že škodu si žalobca spôsobil výlučne svojím zavinením, čo má za následok zbavenie sa zodpovednosti vodičky a prevádzateľky v zmysle § 441 OZ. Vodička a prevádzateľka v jednej osobe nemala možnosť vzniku nehodového deja zabrániť a za tých istých okolností by škode na jej mieste nedokázal zabrániť žiadny iný vodič či prevádzateľ. Tým je súčasne naplnený aj liberačný dôvod v zmysle § 428 OZ (pretože ide o objektívne neodvrátiteľnú škodu), ktorý však vzhľadom k výlučnému zavineniu poškodeného nie je potrebné skúmať (rozsudok NS SR 4Cdo/197/2022).

8. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolania boli podané stranami sporu v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňajú náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolaní (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), vec prejednal s verejným vyhlásením rozhodnutia (§ 219 ods. 3 CSP). Dospel k záveru, že odvolanie žalovaného ani odvolanie žalobcu nie sú dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

9. Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

10. Zo zisteného skutkového stavu vyplýva, že dňa 27.05.2019 došlo na F. XX, G. D., k nehode, pri ktorej žalobcu zrazilo auto, ktoré vchádzalo na súkromný pozemok cez elektrickú bránu. Žalobca bol prejdený prednými kolesami osobného motorového vozidla značky B. H. I. XXX d XXXXXX, evidenčné číslo: D. XXX C., ktoré viedla A. J. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom F. XX, D.. Žalobca pri tejto nehode

utrpel viacero poranení uvedených v lekárskej správe a súvisiacej dokumentácii, dňoch 06.06.2019, 17.06.2019 a 09.09.2020 absolvoval operácie, hospitalizovaný bol v NRC Kováčová od 15.01.2020 do 10.03.2020 a na KÚCH FN Nitra od 07.09.2020 do 10.09.2020. Vo veci bolo vedené trestné stíhanie pre prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 Trestného zákona, v rámci vyšetrovania bolo vykonané znalecké dokazovanie, vyhotovený bol znalecký posudok č. 105/2019 Ing. Josefom Veverkom, ktorý bol doplnený znaleckým posudkom č. 27/2020. Uznesením Obvodného oddelenia PZ Nitra - Kalvária, ČVS: ORP-842/KA-NR-2019 bolo trestné stíhanie voči A. J. K. zastavené, nakoľko skutok nie je trestným činom a nie je dôvod na postúpenie veci. Proti tomuto uzneseniu podal žalobca sťažnosť, ktorá bola zamietnutá. Žalobca trpí do dnešného dňa diagnózami: rozsiahle plošné jazvy po operáciách v celkovom rozsahu 13 cm², obmedzenie hybnosti ramenného kĺbu vľavo - ľahkého stupňa, obmedzenie hybnosti driekovej chrbtice - ťažkého stupňa, v čoho dôsledku má 70% pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť. Žalobca je poberateľom invalidného dôchodku vo výške 175,80 eura, invalidný dôchodok mu bol priznaný od 29.10.2019. Ide o osobu s ťažkým zdravotným postihnutím.

11.1. Predmetom konania v danej veci, po pripustení zmeny žaloby a čiastočnom zastavení konania, je nárok žalobcu na zaplatenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 19 546,80 eura s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia, a náhrady za bolesť vo výške 17 515,15 eura s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne zo sumy 1 965,60 eura od 26.05.2021 do zaplatenia, zo sumy 15 549,55 eura od 24.07.2023 do zaplatenia.

11.2. Súd prvej inštancie v poradí druhým rozsudkom uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu sťaženia spoločenského uplatnenia sumu 9 773,40 eura s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia všetko do 3 dní od právoplatnosti rozsudku (výrok I.). Výrokom II. uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalobcovi z titulu bolestného sumu 163,80 eura s 5 %-ným úrokom z omeškania ročne od 26.05.2021 do zaplatenia do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšnej časti žalobu zamietol (výrok III.). Žalobcovi priznal náhradu trov konania v plnej výške, ktorú je povinný zaplatiť žalovaný s tým, že o výške tejto náhrady bude rozhodnuté súdom prvej inštancie samostatným uznesením (výrok IV.). Súdnemu lekárovi - znalcovi MUDr. Rastislavovi Rozborilovi, PhD., MPH, Golianova 14, Nitra priznal znalečné v rozsahu 100 % voči žalovanému (výrok V.). V dôsledku odvolaní podaných žalovaným a žalobcom je rozsudok súdu prvej inštancie predmetom prieskumu odvolacím súdom.

12. Podľa § 427 ods. 1 Občianskeho zákonníka, fyzické a právnické osoby vykonávajúce dopravu zodpovedajú za škodu vyvolanú osobitnou povahou tejto prevádzky.

13. Podľa § 427 ods. 2 Občianskeho zákonníka, rovnako zodpovedá aj iný prevádzateľ motorového vozidla, motorového plavidla ako aj prevádzateľ lietadla.

14. Podľa § 428 Občianskeho zákonníka, svojej zodpovednosti sa nemôže prevádzateľ zbaviť, ak bola škoda spôsobená okolnosťami, ktoré majú pôvod v prevádzke. Inak sa zodpovednosti zbaví, len ak preukáže, že sa škode nemohlo zabrániť ani pri vynaložení všetkého úsilia, ktoré možno požadovať.

15. Podľa § 441 Občianskeho zákonníka, ak bola škoda spôsobená aj zavinením poškodeného, znáša škodu pomerne; ak bola škoda spôsobená výlučne jeho zavinením, znáša ju sám.

16. Podľa § 4 ods. 2 písm. a) zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, poistený má z poistenia zodpovednosti právo, aby poisťovateľ za neho nahradil poškodenému uplatnené preukázané nároky na náhradu škody na zdraví a nákladov pri usmrtení.

17. Podľa § 15 ods. 1 zákona č. 381/2001 Z.z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, náhradu škody uhrádza poisťovateľ poškodenému. Poškodený je oprávnený uplatniť svoj nárok na náhradu škody priamo proti poisťovateľovi a je povinný tento nárok preukázať.

18. Podľa § 3 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada za bolesť sa poskytuje jednorazovo, musí byť primeraná zistenému poškodeniu na zdraví, priebehu liečenia alebo odstraňovaniu jeho následkov.

19. Podľa § 4 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z.z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia, náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia sa poskytuje jednorazovo; musí byť primeraná povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a v spoločnosti.

20. Podľa § 100 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo sa premlčí, ak sa nevykonalo v dobe v tomto zákone ustanovenej (§ 101 až 110). Na premlčanie súd prihladne len na námietku dlžníka. Ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať.

21. Podľa § 100 ods. 2 Občianskeho zákonníka, premlčujú sa všetky majetkové práva s výnimkou vlastníckeho práva. Tým nie je dotknuté ustanovenie § 105. Záložné práva sa nepremlčujú skôr, než zabezpečená pohľadávka.

22. Podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, právo na náhradu škody sa premlčí za dva roky odo dňa, keď sa poškodený dozvie o škode a o tom, kto za ňu zodpovedá.

23.1. Odvolací súd preskúmal napadnutý rozsudok z hľadiska súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu, citovaných zákonných ustanovení a odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci v dostatočnom rozsahu dokazovanie potrebné pre zistenie rozhodujúcich skutočností a z vykonaného dokazovania vyvodil i správne právne závery.

23.2. V prvom rade sa zaoberal námietkou premlčania vznesenou žalovaným voči nároku na bolestné vo výške 15 549,55 eura. Ustálil začiatok plynutia premlčacej doby aj jej skončenie, a dospel k záveru, že nárok žalobcu na bolestné vo výške 15 549,55 eura je premlčaný, pretože bol na súde uplatnený po uplynutí dvojročnej premlčacej lehoty. Zároveň sa vyporiadal námietkami žalobcu spočívajúcimi v tvrdení, že došlo k spočívaniu premlčacej lehoty, a v tvrdení, že pôvodne bola žalovaná suma 25 553 eur a je jedno v akom pomere sú jej jednotlivé zložky, keďže predmetom žaloby nie je nárok na bolestné a SSU, ale nárok na náhradu škody na zdraví. Vo zvyšnej uplatnenej bolestného vo výške 1 965,60 eura, vzhľadom na vykonané dokazovanie, za správne uplatnený považoval nárok na náhradu bolestného v sume 327,60 eura. Nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia, po akceptovaných námietkach žalovaného, ustálil v sume 19 546,80 eura.

23.3 Podrobne sa zaoberal otázkou zodpovednosti žalovaného, resp. jeho poisťovňa za škodu spôsobenú žalobcovi pri dopravnej nehode podľa § 427 ods. 1 OZ, a prípadnou liberáciou podľa § 428 OZ, resp. spoluzavinením, prípadne výlučným zavinením dopravnej nehody samotným žalobcom podľa § 441 OZ. Vykonaným dokazovaním mal preukázať, že nárok žalobcu podľa zákona č. 437/2004 Z.z. je daný, ale vzal do úvahy aj zodpovednosť žalobcu, keďže z jeho strany došlo k takému správaniu, ktoré zakladalo možnosť zníženia náhrady bolestného a SSU z dôvodu spoluviny. Dospel k záveru, že žalobca ako poškodený tým, že vytvoril vodičovi prekážku náhlu a bol pod vplyvom alkoholu, porušil generálnu prevenčnú povinnosť podľa § 415 Občianskeho zákonníka, čo bolo jednou z príčin vzniku škody. Mieru spoluzodpovednosti žalobcu na vzniku škody vyhodnotil v rozsahu 50 %, pretože žalobca vznik škody zavinil podstatným spôsobom, pričom pri posúdení miery spoluzavinenia vzal do úvahy závery znaleckého posudku Ing. Veverku a závery odborného vyjadrenia MUDr. Rozborila. Z uvedených dôvodov priznal žalobcovi nárok na náhradu SSU vo výške 9 773,40 eura a nárok na bolestné vo výške 163,80 eura. Žalobcovi priznal aj úrok z omeškania v uplatnenej výške 5 % odo dňa 26.05.2021 (dátum podania žaloby) do zaplatenia. Vo zvyšnej časti žalobu, po pripustení jej zmeny a čiastočnom zastavení konania, zamietol. Odvolací súd sa s uvedenými závermi stotožňuje. Rovnako správny bol aj výrok o trovách konania, keďže žalobca bol vo veci úspešný čo do základu nároku, pričom o výške bude rozhodnuté samostatným uznesením, kde sa zohľadní len skutočne priznaná suma náhrady. Z totožných dôvodov považuje odvolací súd za správny aj výrok o znalečnom. Zároveň odvolací súd konštatuje, že súd prvej inštancie napadnutý rozsudok presvedčivo a v dostatočnej miere po právnej aj skutkovej stránke odôvodnil, vyčerpávajúco uviedol všetky svoje úvahy, ktorými sa pri rozhodovaní riadil a danú vec aj správne právne posúdil. Odvolací súd sa týmto odôvodnením v plnom rozsahu stotožnil a preto na správnosť dôvodov napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie ďalej iba poukazuje (§ 387 ods. 2 CSP).

24. Odvolací súd sa v zmysle § 387 ods. 3 CSP pri posudzovaní danej veci zaoberal podstatnými námietkami uvedenými v odvolaniach oboch strán sporu.

25.1. Žalovaný v odvolaní voči vyhovujúcej časti, trovám konania a voči znalečnému dôvodil, že súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva

v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces podľa § 365 ods. 1 CSP písm. b) CSP. Odvolací súd považuje za potrebné uviesť, že odvolací dôvod vymedzený v ustanovení § 365 ods. 1 písm. b) CSP je vo svojej podstate porušením základného práva účastníka súdneho konania na spravodlivý proces, ktoré právo zaručuje v podmienkach právneho poriadku Slovenskej republiky okrem zákonov aj článok 46 a nasl. Ústavy SR a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (Oznámenie Ministerstva zahraničných vecí ČSFR č. 209/1992 Zb.). Do obsahu práva na spravodlivý proces patrí právo na prístup k súdu, právo na zákonného sudcu, právo na prejednanie sporu v primeranej lehote, právo na poučenie o procesných právach a povinnostiach, právo byť vypočutý, právo navrhovať dôkazy a vyjadrovať sa k nim, právo vyjadriť sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci, kontradiktórnosť konania, rovnosť zbraní, zákaz prekvapivých rozhodnutí, zákaz ľubovôle, právo na vyporiadanie sa zo všetkými relevantnými skutočnosťami súdom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia a právo na preskúmanie rozhodnutia. Hoci porušenie ktoréhokoľvek čiastkového práva strany sporu predstavuje pochybenie súdu, o naplnenie tohto odvolacieho dôvodu pôjde vtedy, keď postup súdu znemožňuje realizáciu procesných práv strany sporu dosiahne takú mieru, ktorá odôvodňuje záver, že v konaní došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. Žalovaný nekonkretizoval, akým procesným postupom mu súd prvej inštancie znemožnil, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu jeho práva na spravodlivý proces, a z obsahu spisu odvolací súd žiadny nesprávny procesný postup súdu prvej inštancie nezistil, preto uvedenú námietku nepovažoval za dôvodnú.

25.2. Žalovaný ďalej namietal voči záveru súdu prvej inštancie, podľa ktorého vodič motorového vozidla, ak by vynaložil všetko možné úsilie, mohol zabrániť dopravnej nehode, a teda nemôže sa zbaviť svojej objektívnej zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, a že s poukazom na vyslovený právny názor odvolacieho súdu, nepripadá do úvahy ustanovenie 441 OZ. Pritom tvrdil, že uvedený záver nemá oporu vo vykonanom dokazovaní, pričom poukázal na závery znaleckého posudku Ing. Veverku č.105/2019 a jeho dodatku k ZP č. 27/2020 a tvrdil, že z nich je možné vyvodiť, že ak vodička po celý čas odbočovania doprava nemala možnosť vidieť poškodeného v popísanej kľačiacej polohe na pravom okraji prízjazdovej komunikácie a z technického hľadiska preto nemala možnosť vzniku nehodového deja zabrániť, za tých istých okolností by škode nedokázal zabrániť žiadny iný vodič či prevádzateľ. Zdôraznil, že poškodený žalobca vodičke podľa znalca Ing. Veverku vytvoril prekážku náhlu, a za tých okolností je nemožnosť odvrátiť dopravnú nehodu objektívna aj pre iného vodiča a tým aj prevádzateľa. Uvedenú námietku odvolací súd nepovažoval za dôvodnú. V prvom rade v danej veci je uplatnený nárok podľa § 427 Občianskeho zákonníka ako škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, kedy nie je podmienkou protiprávne konanie vodiča, hoci prevádzateľ vždy zodpovedá za škodu, ak bola spôsobená zavinením osoby použitej pri prevádzke motorového vozidla (vodičom). Odvolací súd nespochybňuje závery znaleckého posudku Ing. Veverku, ktorý konštatoval, že technickou príčinou vzniku nehodového deja bolo konanie poškodeného (žalobcu), ktorý sa nachádzal na prízjazdovej komunikácii v polohe kedy ho vodička doprava odbočujúceho vozidla nemala možnosť vidieť a nereagoval na vozidlo odbočujúce doprava na prízjazdovú komunikáciu, minimálne spôsobom, ktorý by umožnil vodičke odbočujúceho vozidla ho vidieť. Z uvedeného vyplýva iba miera spoluzavinenia poškodeného, ktorá mala spočívať v tom, že nereagoval na prichádzajúce vozidlo, čo bolo technickou príčinou vzniku nehodového deja. Motorové vozidlo však bolo v pohybe, a aj keď vodička pred nárazom nemala možnosť vidieť žalovaného v kľačiacej polohe, po náraze do prekážky, ktorú žalobca vytvoril svojim telom, ho prešla pravým predným kolesom. Za týchto okolností boli splnené zákonné podmienky zodpovednosti za škodu podľa § 427 Občianskeho zákonníka, a to škoda vyvolaná osobitnou povahou prevádzky dopravného prostriedku, vznik škody a príčinná súvislosť. Zákon pojem osobitná povaha prevádzky nevymedzuje, za prevádzku je však určite potrebné považovať skutočnosť, že vozidlo je v pohybe. Odvolací súd sa nestotožňuje s tvrdením žalovaného, že ak vodička po celý čas odbočovania doprava nemala možnosť vidieť poškodeného v popísanej kľačiacej polohe na pravom okraji prízjazdovej komunikácie a z technického hľadiska preto nemala možnosť vzniku nehodového deja zabrániť, za tých istých okolností by škode nedokázal zabrániť žiadny iný vodič či prevádzateľ. Každý vodič reaguje na prekážku inak, a to aj keď ju pocíti len jedným kolesom. Sú určite vodiči aj prevádzatelia, ktorí aj na vlastnom dvore pri strete s prekážkou, ktorú nevidia, zastavia, vystúpia a osobne sa presvedčia, čo prekážku tvorí. Žalobca ďalej potvrdil, že škoda vznikla v súvislosti s osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla, namietal však, že podstatným spôsobom sa na jej vzniku podieľali tzv. vonkajšie okolnosti, a to správanie sa poškodeného, ktorý bol pod vplyvom alkoholu, a hluk spôsobený pílením dreva u susedov, otvorená brána, druh vykonávanej práce poškodeným, ktoré nie nesúvisia s osobitnou povahou prevádzky predmetného motorového vozidla. Poukázal na rozsudok NS SR sp.zn. 4Cdo/197/2022. Odvolací súd nespochybňuje, že dokazovaním vykonaným po

zrušení prvého rozsudku súdu prvej inštancie a vrátení veci na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, bolo preukázané, také správanie poškodeného žalobcu, ktoré odôvodňuje záver aj o zavinení poškodeného na spôsobenej škode, čo v konečnom dôsledku zohľadnil aj súd prvej inštancie. Ale nestotožňuje sa s tvrdením, že vonkajšie okolnosti ako hluk spôsobený pílením dreva u susedov, otvorená brána a druh vykonávanej práce poškodeným, sa podstatným spôsobom podieľali na vzniku škody. Tieto okolnosti totiž mali negatívny vplyv len na reakciu žalovaného na prichádzajúce vozidlo, žiadnym spôsobom neovplyvnili prevádzku motorového vozidla.

25.3. Žalovaný ďalej namietal voči posúdeniu spoluviny poškodeného vo výške 50 %. Tvrdil, že z dokazovania vyplýva, že konanie žalobcu a jeho reakcie boli v čase nehody významne ovplyvnené pozitívmi alkoholu. Žalobca nedodrжал bežnú opatrnosť a vykonával prácu kľáčiac na príjazdovej komunikácii pri otvorenej bráne, na mieste, kde vedel, že môže prísť k ohrozeniu jeho života a zdravia, keďže vedel, že tam počas dňa chodili autá. Napriek tomu žiadnym spôsobom na seba neupozornil, čím vodičke vytvoril náhlu prekážku, pričom vodička nevedela, že v ten deň bude žalobca u nich pracovať, preto si škodu spôsobil výlučne svojím zavinením. S uvedenou námietkou sa odvolací súd nestotožnil. Žalobca pracoval na pozemku so súhlasom manžela vodičky a podľa jeho pokynov trhal burinu. Pri vykonávaní tejto činnosti kľáčal na zemi a rovnakým smerom sa aj pozeral. Preto prichádzajúce vozidlo nevidel, a ani ho nepočul pre hluk spôsobený pílením dreva v susedstve. Z vykonaného dokazovania však vyplýva, že žalobca požil pred prácou alkohol, v dôsledku čoho bola jeho pozornosť znížená a rovnako bola znížená aj schopnosť reagovať na prichádzajúce vozidlo. Z uvedených dôvodov odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, považoval záver súdu prvej inštancie o pomernej zodpovednosti žalovaného ako aj jeho podiel na vzniku škody vo výške 50 %, za správny. K účasti žalobcu na vzniku škody došlo z dôvodu, že vedome šiel vykonávať prácu, pri ktorej kľáčal na pravom okraji prístupovej cesty k domu, napriek tomu, že bol v podnapitom stave, čím bola jeho pozornosť znížená, telesné výkony na mozgové podnety spomalené. Pritom vzhľadom na jeho predchádzajúce skúsenosti mohol a mal vedieť, že po prístupovej ceste môže prichádzať auto.

25.4. Odvolací súd nepovažoval za dôvodné ani námietky voči správnosti rozsudku v časti priznaného úroku z omeškania a voči jeho nepreskúmateľnosti v tejto časti pre nedostatok dôvodov. Súd prvej inštancie priznaný úrok z omeškania dostatočne zdôvodnil v bode 17. napadnutého rozsudku a to ako v časti počiatku omeškania žalovaného, ako v časti priznanej výšky úroku z omeškania. Pokiaľ žalovaný namietal, že žalobca nemá nárok na úrok z omeškania z dôvodu, že svoj nárok neuplatnil priamo u neho, odvolací súd uvádza, že poškodený mal právo uplatniť svoj nárok priamo u poisťovne, čo však nevylučuje, aby poisťovňa priamo žaloval. K argumentácii žalovaného vo vyjadrení k žalobe z 23.06.2021, podľa ktorej pre omeškание poisťovne platí špecifická právna úprava v § 11 ods. 6, 7 a 8 zákona č. 381/2001 Z.z., odvolací súd uvádza, že uvedené nespochybňuje, je tomu však len v prípade, že nárok je uplatnený priamo u poisťovne, ktorá dôvodne uplatnený nárok vyplatila v lehote troch mesiacov (§ 11 ods. 6 zákona č. 381/2001 Z.z.) a 15 dní (§ 11 ods. 7 zákona č. 381/2001 Z.z.) od ich uplatnenia. V takom prípade poisťovňa nie je povinná platiť úrok z omeškania z dôvodného nároku, lebo vykonáva oprávnenia podľa § 11 ods. 6 a 7 zákona č. 381/2001 Z.z. Tvrdenie žalovaného, že po prvýkrát sa o nárokoch žalobcu dozvedel až doručením žaloby, nie podaním žaloby na súd, preto nemôže byť v omeškani, ako aj tvrdenie, že rozsah povinnosti poisťovateľa poskytnúť poistné plnenie nebol preukázaný, preto po doručení žaloby nepristúpil k plneniu, odvolací súd nepovažuje za dôvodné. Pritom poukazuje na rozhodnutia Ústavného súdu SR sp.zn. III. ÚS 214/2020 a sp.zn. III. ÚS 309/2020, z ktorých vyplýva, že zo žiadneho ustanovenia zákona nevyplýva, že by zákonodarca pri pohľadávkach z ublíženia na zdraví (oproti iným škodám) sledoval zvýhodnenie škodcu do takej miery, žeby jeho omeškание a s tým spojené úroky z omeškania sa viazali nie na výzvu na plnenie, ale na rozhodnutie súdu. Za výzvu na plnenie sa považuje aj žaloba, ktorá bola žalovanému doručená, napriek tomu k plneniu v priebehu konania nedošlo, a žalovaný sa voči plneniu intenzívne bráni aj podaním odvolania v tejto veci.

25.5. Žalovaný namietal aj voči výroku o trovách konania a tvrdil, že bol úspešnejšou stranou v konaní a malo mu byť priznané právo na náhradu trov konania. Nesúhlasil ani s rozhodnutím o znalečnom, lebo súd prvej inštancie sa pri ňom neriadil pomerom úspechu strán vo veci a tento nesprávne posúdil. Odvolací súd sa s týmito námietkami nestotožnil z nasledovných dôvodov. V danej veci bola predmetom konania náhrada škody na zdraví. Nakoľko rozhodnutím súdu prvej inštancie bola žalobcovi priznaná náhrada za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 9 773,40 eura a náhrada za bolesť vo výške 163,80 eura, bol správny záver súdu prvej inštancie, že žalobca bol procesne úspešný, keďže mu bola priznaná časť uplatneného nároku. Preto správne rozhodol, keď žalobcovi v súlade s ustanovením § 255 ods. 1 CSP priznal náhradu trov konania voči žalovanému v plnom rozsahu. Odvolací súd k tomu len dodáva že tento výrok sa vzťahuje nielen na prvoinštančné konanie, ale aj na predchádzajúce odvolacie

konanie, pričom výška trov konania bude vypočítaná z prisúdenej sumy. Z rovnakých dôvodov bolo správne aj rozhodnutie súdu prvej inštancie týkajúce sa znalečného.

26.1. Žalobca v odvolaní voči zamietajúcej časti tvrdil, že súd prvej inštancie v rozsudku neuviedol dátum, ku ktorému má byť nárok žalobcu premlčaný, ani či má ísť o subjektívnu, alebo objektívnu premlčaciu lehotu. Domnieval sa, že má ísť o lehotu subjektívnu, ktorá mala začať plynúť dňa 30.10.2019 (vypracovanie znaleckého posudku) a skončiť dňa 30.10.2021. K uvedenému odvolací súd poukazuje na bod 14. napadnutého rozsudku, v ktorom sa súd prvej inštancie zaoberal námietkou premlčania, a kde jednoznačne uviedol, že premlčacia doba, ktorá je dva roky, začala plynúť 18.06.2019 (dňom ukončenia liečenia) a uplynula 18.06.2021, pričom zmena žaloby týkajúca sa rozšírenia o bolestné bola na súd podaná dňa 24.07.2023. Odvolací súd dodáva, že jednoznačne šlo o subjektívnu premlčaciu dobu podľa § 106 ods. 1 Občianskeho zákonníka, keďže ustanovenie § 106 ods. 2 Občianskeho zákonníka, upravujúce objektívnu premlčaciu dobu pre škodu na zdraví neplatí (veta za bodkočiarkou). Prvý lekársky posudok o bolestnom bol vyhotovený dňa 14.05.2021 (č.l. 24) a druhý lekársky posudok o bolestnom bol vyhotovený dňa 30.10.2019. Preto pokiaľ žalobca tvrdil, že subjektívna premlčacia lehota mala začať plynúť dňa 30.10.2019 (vypracovanie znaleckého posudku) a skončiť dňa 30.10.2021, aj v takom prípade bola zmena žaloby, jej rozšírenie o nárok na náhradu za bolesť vo výške 15 549,55 eura podaná dňa 24.07.2023, podaná po uplynutí dvojročnej premlčacej doby. S tvrdením, že do 30.01.2021 bola žalobou uplatnená suma 27 518,60 eura a minimálne v tejto časti nárok premlčaný byť nemôže, keďže predmetom žaloby nebol osobitný nárok na bolestné a osobitný nárok na sťaženie spoločenského uplatnenia, ale nárok na náhradu škody na zdraví s dvoma zložkami, sa súd prvej inštancie vypořiadal v bode 14. rozsudku. Tam uviedol, že nárok na bolestné a nárok na SSU treba považovať za samostatné zložky nároku na náhradu škody na zdraví, ktoré síce spolu súvisia, avšak posudzujú sa odlišne a samostatne. Oba druhy odškodnenia sú náhradou tzv. nemateriálnej ujmy a majú slúžiť na vyrovnanie prežitých utrpení, strastí a obmedzovania v osobnom živote. Ide o nároky osobnej povahy, ktoré sa odškodňujú jednorazovo. Z uvedených dôvodov sa nestotožnil s tvrdením žalobcu, podľa, ktorého je jedno v akom pomere sú jednotlivé zložky uplatnené v žalobe. Odvolací súd sa s uvedenými dôvodmi plne stotožňuje. Žalobca ďalej tvrdil, že zmena odôvodnenia výšky škody na zdraví a zmena vzájomného pomeru bolestného a SSU, bola len skutkovým odôvodnením a nakoľko vyplýva z dokazovania, môže sa na konci konania javiť inak ako na jeho začiatku, a že od neho nemožno požadovať, aby v premlčacej lehote svoj nárok správne kvalifikoval z lekárskeho hľadiska. K uvedenému tvrdeniu odvolací súd poukazuje na obsah žaloby z ktorej vyplýva, že žalobca sa pôvodne domáhal náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia vo výške 25 553 eur, pričom k žalobe doručenej dňa 26.05.2021 priložil aj lekárske posudky o sťažení spoločenského uplatnenia zo dňa 27.04.2021. Pred doručením žaloby žalovanému podal prvý návrh na zmenu žaloby, jej rozšírenie o náhradu za bolesť vo výške 1 965,60 eura a priložil lekárske posudky o bolestnom zo dňa 14.05.2021. Až dňa 24.07.2023 podal druhý návrh na zmenu žaloby, jej rozšírenie o náhradu za bolesť vo výške 15 549,55 eura, a priložil lekárske posudky o bolestnom zo dňa 30.10.2019, teda posudok vyhotovený pred podaním pôvodnej žaloby (26.05.2021). Potom nie je zrejme akou zmenou skutkových okolností žalobca v odvolaní argumentuje. Žalobca mal všetky podklady pre uplatnenie svojho nároku k dispozícii už pred podaním žaloby, v priebehu konania k žiadnej zmene skutkových okolností nedošlo, nárok na náhradu za bolesť uplatnený podaním doručeným dňa 24.07.2023 nebol novým nárokom súvisiacim s poškodením jeho zdravia po nehode, bol to nárok, na ktorý bol vyhotovený znalecký posudok už 30.10.2019. Preto pokiaľ ho uplatnil na súde až návrhom na zmenu žaloby doručeným dňa 24.07.2023, uplatnil ho po uplynutí dvojročnej premlčacej doby.

26.2. Namietal, že hoci sa preukázalo, že hladina alkoholu v jeho krvi zodpovedala stupňu strednej opilosti, nebolo preukázané, že táto skutočnosť prispela k vzniku škody. Tvrdil, že znalec tento stav popísal všeobecne tak, že ide o zníženú schopnosť motoriky. Ale on nekráčaľ, nestál ani nepadol, pred nehodou kľučal trhajúc burinu, vytvárajúc úplne pasívny objekt, preto znížené motorické schopnosti nemali žiadny vplyv na jeho zrazenie autom. Navyše nekráčaľ na cestnej komunikácii, preto tvrdil, že zákon o premávke na cestných komunikáciách sa na tento prípad nevzťahuje, rovnako ani pojem „vytvorenie náhlej prekážky“. Nevykonával žiadnu sofistikovanú činnosť, pri ktorej po požití alkoholu hrozila ujma na zdraví, či už jemu, alebo iným osobám, preto bolo požitie alkoholu akceptovateľné vzhľadom na minimálne hroziace riziká vyplývajúce zo zníženej motoriky. Ani nevykonával prácu ako zamestnanec. Žiadny právny predpis, zmluva, ani princípy generálnej prevencie mu nezakazovali piť alkohol pri trhaní buriny. Majiteľka pozemku pozemok poznala a vedela, akú prácu mu zadala. Za týchto okolností sa jeho konanie jednoducho nedá hodnotiť ako neopatrné. Axioma, podľa ktorej každá osoba pod vplyvom alkoholu si za ujmu na zdraví môže sama, a že požitie alkoholu je vždy okolnosťou

privedzujúcou spoluzavinenie, sú z právneho hľadiska nesprávne. Súd by nikdy nemal rezignovať na povinnosť zvažovať konkrétne okolnosti prípadu. S uvedenými závermi odvolateľa sa odvolací súd nestotožňuje. Hoci znalec skutočne hodnotil stav človeka v stupni strednej opilosti všeobecne, jeho odborné závery upozornili na zníženú motoriku v tomto stupni opilosti. Žalobca nepracoval na pozemku so súhlasom vodičky, ale so súhlasom manžela vodičky a podľa jeho pokynov trhal burinu. Pri vykonávaní tejto činnosti kľáčal na zemi a rovnakým smerom sa aj pozeral. Preto prichádzajúce vozidlo nevidel, a ani ho nepočul pre hluk spôsobený pílením dreva v susedstve. Avšak v dôsledku požitia alkoholu bola jeho pozornosť znížená a rovnako bola znížená aj schopnosť reagovať na prichádzajúce vozidlo. Z uvedených dôvodov odvolací súd, zhodne so súdom prvej inštancie, považoval záver súd prvej inštancie o pomernej zodpovednosti žalovaného, ako aj jeho podiel na vzniku škody vo výške 50 %, za správny. K účasti žalobcu na vzniku škody došlo z dôvodu, že vedome šiel vykonávať prácu, pri ktorej kľáčal na pravom okraji prístupovej cesty k domu, napriek tomu, že bol v podnapitom stave, čím bola jeho pozornosť znížená, telesné výkony na mozgové podnety spomalené. Pritom vzhľadom na jeho predchádzajúce skúsenosti mohol a mal vedieť, že po prístupovej ceste môže prichádzať auto.

27. Z uvedených dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

28. O náhrade trov odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 262 ods. 1 v spojení s ustanovením § 396 ods. 1 CSP a podľa § 255 ods. 2 CSP vyslovil, že žiadna zo strán nemá na náhradu trov odvolacieho konania právo z dôvodu, že obe strany mali v odvolacom konaní úspech len čiastočný, keďže ani odvolanie žalovaného ani odvolanie žalobcu odvolací súd nepovažuje za dôvodné. Za týchto okolností už nemožno uplatniť zásadu, že žalobca bol v odvolacom konaní procesne úspešný, keďže mu bola súdom prvej inštancie priznaná časť uplatneného nároku. V odvolacom konaní žalobca totiž navrhoval rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobe vyhovieť aj v zamietajúcej časti, pričom s týmto svojim návrhom neuspel, čomu zodpovedá úspech žalovaného. Na druhej strane žalovaný navrhoval rozsudok súdu prvej inštancie zmeniť a žalobu zamietnuť aj vo vyhovujúcej časti, pričom rovnako svojim návrhom neuspel, čomu zodpovedá úspech žalobcu.

Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Nitre v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustné odvolanie.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).